

Ministerul Transporturilor - MT - Reglementare din 23 iunie 2015

**Reglementarea aeronautică civilă română RACR-LTS
"Autorizarea laboratoarelor de testări specializate pentru
aeronautica civilă", ediția 1/2015, din 23.06.2015**

În vigoare de la 26 iunie 2015

*Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 461 din 26 iunie 2015. Nu există
modificări până la 28 iunie 2015.*

PREAMBUL

(1) Activitatea aeronautică civilă pe teritoriul și în spațiul aerian național este reglementată prin Ordonanța Guvernului nr. 29/1997 privind Codul aerian civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Codul aerian civil), prin acte normative interne din domeniu, precum și prin prevederile Convenției privind aviația civilă internațională, semnată la Chicago la 7 decembrie 1944, ale altor convenții și acorduri internaționale la care România este parte.

(2) În conformitate cu prevederile Codului aerian civil și în scopul reglementării domeniului aviației civile, Ministerul Transporturilor, în calitatea sa de autoritate de stat în domeniul aviației civile, emite reglementări aeronautice civile române, care au caracter obligatoriu pentru toți participanții la activitățile aeronautice civile și conexe, precum și pentru persoanele care desfășoară activități în zonele supuse servituțiilor de aeronautică civilă.

(3) Autoritatea Aeronautică Civilă Română este autoritate delegată de Ministerul Transporturilor pentru asigurarea aplicării reglementărilor aeronautice civile naționale, precum și pentru supravegherea respectării lor de către persoanele juridice și fizice, române sau străine, care furnizează servicii ori produse pentru aviația civilă din România, realizând astfel funcția de supraveghere a siguranței în domeniul aviației civile.

(4) Reglementările aeronautice civile române sunt elaborate, emise sau adoptate în conformitate cu prevederile și recomandările Convenției privind Aviația Civilă Internațională, semnată la Chicago la 7 decembrie 1944, ale altor convenții și acorduri internaționale la care România este parte, astfel încât să se asigure un caracter unitar, coerent și modern procesului de elaborare și dezvoltare a sistemului național de reglementări aeronautice civile române.

(5) Reglementarea privind autorizarea laboratoarelor de testări specializate pentru aeronautica civilă RACR-LTS a fost elaborată în conformitate cu Codul aerian civil și cuprinde elemente majore din SR EN ISO 9001 și SR EN ISO/CEI 17025.

CAPITOLUL 1

Introducere

1.1. Generalități

(1) O organizație este considerată competentă să furnizeze documente de certificare prin care să asigure că testările asupra aeronavelor care dețin un certificat de tip, produselor și pieselor asociate ale acestora, precum și materialelor destinate aeronauticii civile s-au efectuat în conformitate cu cerințele aplicabile, numai dacă este autorizată în conformitate cu prevederile prezentei reglementări.

(2) AACR poate să restricționeze, să revoce sau să suspende autorizarea unui laborator de testări specializate dacă nu se mențin condițiile în baza cărora acesta a fost autorizat. Restricționarea, suspendarea sau revocarea autorizării nu presupun restituirea tarifelor stabilite conform prevederilor legale, achitate pentru serviciile prestate de AACR.

1.2. Scop

Scopul prezentei reglementări este să precizeze cerințele specifice domeniului aeronautic referitoare la emiterea, modificarea și prelungirea valabilității autorizărilor pentru testarea produselor aeronautice și la condițiile generale de funcționare pentru laboratoarele de testări specializate autorizate, precum și reguli generale privind funcționarea deținătorilor unor astfel de autorizări.

1.3. Aplicabilitate

Prevederile prezentei reglementări se aplică organizațiilor care solicită autorizarea pentru laboratoare de testări specializate asupra aeronavelor (cu excepția testărilor în zbor) care dețin un certificat de tip, produselor și pieselor asociate acestora, precum și materialelor destinate aeronauticii civile.

1.4. Documente de referință

1. Ordonanța Guvernului nr. 29/1997 privind Codul aerian civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
2. SR EN ISO/CEI 17025 - "Cerințe generale pentru competența laboratoarelor de încercări și etalonări";
3. SR EN ISO 9001- "Sisteme de management al calității".

1.5. Acronime și abrevieri

În prezenta reglementare, RACR-LTS, se utilizează următoarele acronime:

- a) AACR - Autoritatea Aeronautică Civilă Română;
- b) RACR - Reglementare aeronautică civilă română.

1.6. Definiții

În prezenta reglementare, RACR-LTS, se utilizează următoarele definiții:

- a) acceptat/acceptabil - indicație pozitivă despre anumite subiecte și propuneri pe care AACR le consideră compatibile cu scopul propus;
- b) amplasament - locul la care o organizație execută sau dorește să execute activități pentru care este necesară autorizarea;
- c) autorizare - confirmarea oficială dată printr-un document emis de AACR în conformitate cu reglementările aeronautice civile române, prin care se atestă capacitatea deținătorului de a desfășura activitățile aeronautice civile menționate în acest document;

d) comparații interlaboratoare - organizarea, efectuarea și evaluarea testărilor asupra aceluiași produs, epruvete/probe-test și materiale, de către două sau mai multe laboratoare în conformitate cu anumite condiții predefinite;

e) documente de certificare - declarațiile de conformitate, rapoartele de încercări/inspecție/examinare și buletinele de analiză emise de laboratorul de testări specializate pentru aeronautica civilă, autorizat;

f) expirare - încetarea automată a autorizării datorită terminării perioadei de valabilitate a acesteia fără ca organizația deținătoare a certificatului de autorizare să fi solicitat prelungirea;

g) facilități - baza materială asociată domeniului de activitate care face obiectul autorizării laboratorului de testări specializate pentru aeronautica civilă;

h) furnizor - organizație care furnizează un produs sau prestează un serviciu laboratorului de testări specializate pentru aeronautica civilă;

i) inspecție - examinare a unui produs sau a unui proces pentru determinarea conformității lui cu datele de proiectare;

j) laborator - organizație care efectuează testări specializate asupra aeronavelor care dețin un certificat de tip, produselor și pieselor asociate acestora, precum și materialelor destinate aeronauticii civile;

k) manager responsabil - manager care are autoritatea de a asigura că toate testările specializate cerute de client pot fi finanțate și efectuate la standardul cerut de AACR; managerul responsabil poate delega, în scris, atribuțiile sale unei alte persoane din organizație, acea persoană devenind atunci managerul responsabil pentru scopul acestei reglementări;

l) organizație - agent aeronautic constituit în scopul îndeplinirii unor sarcini specifice; o astfel de organizație poate fi localizată la mai mult de un singur amplasament;

m) personal de certificare - personal care este împuternicit de managerul responsabil al unui laborator de testări specializate, autorizat în conformitate cu o procedură acceptabilă AACR, să emită certificate de conformitate în numele laboratorului autorizat;

n) produs aeronautic - orice aeronavă, reper/component de aeronavă, inclusiv motoare și elice complete, precum și orice materii prime și materiale destinate fabricației, întreținerii și operării aeronavelor;

o) renunțare - o anulare permanentă de către AACR a unei autorizări acordate în urma solicitării scrise din partea managerului responsabil al organizației în cauză; în acest caz, organizația renunță efectiv la drepturile și privilegiile acordate prin autorizarea respectivă, iar după anulare nu mai are dreptul de a efectua activități de certificare sau de a emite declarații care invocă autorizarea, fiind obligată să elimine din documentele organizației toate referințele la aceasta;

p) restricționare - retragerea temporară a unor privilegii acordate printr-o autorizare AACR; restricționarea reprezintă un caz particular al suspendării;

q) revocare - anularea definitivă și executorie de către AACR a întregii autorizări; în acest caz, toate drepturile și privilegiile acordate printr-o autorizare AACR sunt retrase, iar după revocare organizația nu mai poate efectua activități de certificare sau de a emite declarații invocând autorizarea, fiind obligată să elimine din documentele organizației toate referințele la aceasta;

r) subcontractant - o organizație care furnizează produse/servicii specializate laboratorului de testări specializate;

s) suspendare - retragerea temporară a tuturor privilegiilor acordate printr-o autorizare AACR; în acest caz, autorizarea rămâne validă, dar în perioada în care suspendarea este în vigoare, organizația nu mai poate efectua activități de certificare sau de a emite declarații invocând autorizarea respectivă; privilegiile ce decurg din autorizare pot fi restabilite atunci când circumstanțele ce au condus la suspendare sunt corectate, iar organizația poate demonstra din nou conformarea deplină cu cerințele aplicabile;

t) test - operație tehnică de determinare a uneia sau a mai multor caracteristici ale unui produs sau proces, în conformitate cu o procedură specificată; activitățile de testare cuprind: încercări, analize, inspecții și examinări;

u) test de capacitate (a unui laborator) - determinarea performanțelor unui laborator de testări specializate cu ajutorul comparațiilor interlaboratoare.

CAPITOLUL 2

Autorizarea laboratoarelor de testări specializate pentru aeronautica civilă

2.1. Cererea de autorizare

(1) Cererea pentru autorizarea/prelungirea valabilității autorizării unui laborator sau pentru modificarea domeniului de autorizare trebuie să îndeplinească cerințele stabilite în această reglementare. Cererea trebuie transmisă AACR prin registratura acesteia și trebuie însoțită de memoriul de prezentare al laboratorului sau amendamentul la acesta, precum și, în cazul autorizării inițiale, de certificatul de înregistrare a organizației la registrul comerțului și toate procedurile aferente autorizării laboratorului.

(2) Solicitantul care, în urma evaluării, întrunește cerințele prezentei reglementări și a achitat tariful aferent serviciilor prestate de AACR, stabilit conform prevederilor legale, este îndreptățit la autorizarea sa ca laborator de testări specializate pentru aeronautica civilă.

2.2. Domeniul de autorizare

Acordarea autorizării este documentată prin emiterea unui certificat de autorizare. Certificatul de autorizare se emite atunci când AACR este convinsă că a fost demonstrată conformarea cu cerințele prezentei reglementări. În certificatul de autorizare se specifică domeniul de autorizare a laboratorului. Memoriul de prezentare al laboratorului autorizat conform RACR-LTS trebuie să precizeze domeniul de activitate care face obiectul autorizării.

2.3. Cerințe privind facilitățile și condițiile de mediu

(1) Facilitățile laboratorului, sursele de energie, iluminatul, încălzirea și ventilarea trebuie să fie adecvate și să asigure desfășurarea normală a activităților de testare. În cadrul facilităților laboratorului trebuie să existe o segregare efectivă între zonele învecinate, unde au loc activități incompatibile unele cu celelalte sau cu cele care fac obiectul autorizării.

(2) Facilitățile laboratorului trebuie să asigure mediul corespunzător efectuării testărilor pentru obținerea unor rezultate valide. Condițiile tehnice privind facilitățile și condițiile de mediu care pot afecta validitatea rezultatelor obținute în urma efectuării testărilor trebuie să fie documentate.

(3) Facilitățile destinate efectuării testărilor trebuie protejate împotriva condițiilor excesive, cum ar fi: căldură, praf, umiditate, zgomot, vibrații și perturbații sau interferențe electromagnetice și trebuie întreținute adecvat.

(4) Laboratorul trebuie dotat cu toate echipamentele de eșantionare, măsurare și testare necesare pentru efectuarea corectă a testărilor și calibrărilor, precum și cu aparate și dispozitive pentru monitorizarea efectivă, controlul și înregistrarea condițiilor de mediu, acolo unde sunt impuse de metodele de testare.

(5) Echipamentele și software-ul utilizate pentru testare, calibrare și eșantionare trebuie să fie capabile să realizeze precizia cerută și trebuie să se conformeze specificațiilor privind testările și calibrările respective.

2.4. Cerințe privind personalul laboratorului

(1) Trebuie numit un manager responsabil care să asigure că testările efectuate în cadrul laboratorului sunt realizate la standardele cerute și că laboratorul se conformează permanent datelor și procedurilor identificate în memoriul de prezentare.

(2) Managerul responsabil trebuie să desemneze o persoană sau un grup de persoane identificată(e), acceptată(e) de AACR, care să asigure faptul că laboratorul se conformează cerințelor reglementării RACR-LTS. Această (Aceste) persoană(ne) trebuie, în final, să răspundă direct managerului responsabil.

(3) Managerul responsabil trebuie să numească un responsabil pentru asigurarea calității, care să aibă responsabilități definite și autoritatea necesară pentru asigurarea faptului că sistemul de management al calității este menținut permanent la un nivel corespunzător; managerul calității trebuie să aibă acces direct la cel mai înalt nivel de management care ia deciziile cu privire la politica și resursele laboratorului. Această persoană poate fi aceeași cu cea menționată la pct. (2).

(4) Laboratorul trebuie să dispună de personal de management și tehnic suficient, având autoritatea și resursele, inclusiv instruirea, cunoștințele tehnice și experiența necesare în vederea planificării, executării, supravegherii și controlului testărilor sau calibrărilor, în conformitate cu domeniul de autorizare.

(5) Managementul trebuie să autorizeze personal care să efectueze tipurile de eșantionare, testare sau calibrare, să emită rapoartele de testare și certificatele de calibrare și să opereze diferitele tipuri de echipamente.

(6) Competența personalului trebuie stabilită în conformitate cu proceduri și standarde acceptabile AACR.

(7) În plus față de cele specificate la pct. (4), personalul de inspecție/certificare și de asigurarea calității trebuie să aibă o experiență relevantă și să beneficieze de instruire inițială și recurentă în conformitate cu un program acceptabil AACR. Personalul de inspecție/certificare și personalul de asigurare a calității trebuie să fie acceptabil AACR.

(8) Personalul de asigurare a calității trebuie să urmeze cursuri de instruire inițială și recurentă privind:

- a) standardul ISO 9001;
- b) reglementarea RACR-LTS sau standardul ISO 17025;
- c) cunoașterea generală a metodelor utilizate în cadrul laboratorului.

(9) Personalul de inspecție/certificare trebuie să urmeze cursuri de instruire inițială și recurentă privind:

- a) reglementarea RACR-LTS sau standardul ISO 17025;
- b) cunoașterea și utilizarea efectivă a metodelor pentru care laboratorul este autorizat.

(10) Personalul de inspecție/certificare al laboratorului este evaluat, prin sondaj, de reprezentanții AACR cu privire la cunoașterea procedurii organizației de aplicare a metodelor utilizate în cadrul laboratorului. Evaluarea constă în aplicarea practică a procedurii și vizează metoda/metodele din domeniul de competență a persoanei evaluate. Pentru testare se utilizează etaloane sau piese-test.

(11) În urma constatării îndeplinirii, de către responsabilul calității și personalul de certificare, a cerințelor stipulate în prezenta reglementare, AACR emite un formular de acceptare pentru fiecare membru al acestui personal.

2.5. Evidența personalului de inspecție/certificare

(1) Laboratorul trebuie să stabilească competențele specifice personalului de inspecție/certificare și să furnizeze acestuia dovezi, printr-o împuternicire scrisă a managerului responsabil care să specifice competențele stabilite.

(2) Laboratorul trebuie să păstreze înregistrări privind personalul de inspecție/certificare, care să cuprindă detalii privind autorizațiile, competențele, calificările profesionale, instruirea, aptitudinile și experiența specifice fiecărei persoane.

2.6. Echipamente, scule și materiale

(1) Laboratorul trebuie să dețină toate resursele, echipamentele, sculele și materialele necesare efectuării testărilor din domeniul de activitate autorizat, în conformitate cu normele și specificațiile aplicabile.

(2) Echipamentele trebuie operate de personal autorizat.

(3) Unde este necesar, dispozitivele, echipamentele, sculele, etaloanele de referință, blocurile de calibrare trebuie verificate metrologic/calibrate cu o periodicitate care să asigure starea de bună funcționare și precizie. Înregistrările unor astfel de verificări trebuie menținute de laboratorul autorizat, potrivit prevederilor prezentei reglementări.

(4) Toate echipamentele trebuie întreținute corespunzător, conform documentației tehnice specifice aferente. Detaliile procedurilor de întreținere a echipamentelor trebuie să fie documentate și disponibile. Orice echipament (sau componentă a sa), care a fost expus(ă) la o suprasarcină, la o manipulare greșită, care indică rezultate suspecte sau care a fost depistat(ă), prin intermediul verificărilor ori al altor controale, ca fiind defect(ă), trebuie retras(ă) din serviciu, etichetat(ă) clar și stocat(ă) într-un loc specificat.

(5) Fiecare echipament și software utilizate pentru testare trebuie identificate printr-o referință unică, în măsura în care acest lucru este posibil.

2.7. Metode de testare

(1) Laboratorul trebuie să dețină instrucțiuni documentate, referitoare la utilizarea, operarea și funcționarea echipamentelor de testare, la manipularea și pregătirea produselor supuse testărilor și la tehnicile de testare standardizate. Toate instrucțiunile, standardele, specificațiile tehnice, etaloanele, manualele și datele de referință aferente activității laboratorului trebuie să fie analizate/actualizate periodic și ușor disponibile personalului implicat în activitatea respectivă.

(2) Laboratorul trebuie să utilizeze metode și proceduri corespunzătoare activităților de testare și a celor asociate, inclusiv eșantionarea, manipularea, depozitarea, ambalarea, emiterea și înregistrarea documentelor de certificare, estimarea incertitudinilor asociate și analizarea datelor rezultate în urma testărilor. Aceste metode trebuie să fie precise și să corespundă specificațiilor tehnice aplicabile. Este preferabilă utilizarea metodelor publicate în standarde internaționale, regionale sau naționale.

(3) În cazul în care este necesară utilizarea unor metode care nu sunt specificate ca metode de testare standardizate, atunci laboratorul trebuie să se asigure că acestea sunt subiectul unor înțelegeri cu clienții, complet documentate și validate, disponibile acestora și altor utilizatori ai documentelor de certificare emise. Metoda utilizată trebuie să fie validată corespunzător înainte de utilizare. Laboratorul trebuie să informeze clientul atunci când metoda propusă de acesta nu este corespunzătoare.

(4) În cazul în care sunt utilizate calculatoare și echipamente automate pentru soluționarea, utilizarea, procesarea, raportarea, înregistrarea, arhivarea sau recuperarea datelor de testare, laboratorul trebuie să se asigure că:

a) cerințele procedurilor specificate în memoriul de prezentare sunt satisfăcătoare;

b) programele-control ale calculatoarelor sunt documentate și adecvate utilizării;

c) procedurile specificate în memoriul de prezentare sunt stabilite și implementate pentru protejarea integrității datelor rezultate în timpul și la finalul testărilor; astfel de proceduri includ, dar nu se limitează doar la următoarele: integritatea datelor de intrare sau a soluțiilor, arhivarea, transmiterea și procesarea datelor;

d) calculatoarele și echipamentele automate sunt întreținute în scopul asigurării funcționării corespunzătoare, din punctul de vedere al condițiilor de mediu, de operare necesare menținerii integrității datelor;

e) sunt stabilite și implementate proceduri pentru menținerea securității datelor, fiind interzis accesul persoanelor neautorizate.

2.8. Subcontractarea activităților de testare

(1) În cazul în care laboratorul subcontractează etape ale testărilor, atunci subcontractantul trebuie să satisfacă cerințele prezentei reglementări. Laboratorul trebuie să asigure și să fie capabil să demonstreze că subcontractantul său este competent să execute activitățile în cauză și satisface aceleași criterii de competență ca și laboratorul de testări specializate în ceea ce privește activitatea subcontractată.

(2) Laboratorul trebuie să înregistreze și să păstreze detalii ale investigațiilor sale asupra competenței și conformității subcontractanților săi și să mențină înregistrări corespunzătoare ale acestora.

(3) Un laborator autorizat de AACR care intenționează să subcontracteze activități de testare, care se vor efectua și raporta conform cerințelor AACR, trebuie:

a) să stabilească o politică de subcontractare compatibilă cu cerințele AACR, în cadrul căreia trebuie să descrie procedurile privind administrarea și implementarea acestor acțiuni cu scopul de a demonstra conformitatea și consecvența laboratorului subcontractat privind executarea activităților sale în conformitate cu cerințele AACR;

b) să monitorizeze prin sistemul propriu de asigurare a calității activitatea subcontractată, să furnizeze și să mențină documente care să demonstreze că laboratorul subcontractat este competent să efectueze activități de testare și că acestea sunt conforme cu cerințele de autorizare ale AACR; laboratorul este responsabil de lucrările subcontractantului față de client;

c) să identifice în mod clar în înregistrările sale, precum și în documentele de certificare emise rezultatele proprii și cele obținute de subcontractant;

d) să informeze clientul, în scris, că intenționează subcontractarea anumitor activități de testare;

e) să includă în documentele de certificare emise numele, adresa și persoana de contact a laboratorului subcontractat;

f) să mențină un registru al tuturor subcontractanților pe care îi utilizează pentru testări sau calibrări.

2.9. Controlul activităților de testare neconforme

(1) Laboratorul trebuie să stabilească o politică adecvată și să elaboreze proceduri pe care să le implementeze acolo unde s-au constatat neconformități față de propriile proceduri sau de cerințele clientului în efectuarea oricărei etape a activității de testare ori în rezultatele obținute. Aceste politici și proceduri trebuie să asigure că:

a) responsabilitățile privind monitorizarea activităților neconforme sunt menționate și acțiunile care trebuie întreprinse - inclusiv oprirea activităților și

refuzarea emiterii documentelor de certificare - sunt definite și aplicate atunci când neconformitățile sunt identificate;

- b)** este evaluată importanța neconformității identificate;
- c)** sunt stabilite și aplicate imediat acțiuni corective;
- d)** este sistată activitatea și este notificat clientul;
- e)** este definită responsabilitatea pentru efectuarea retestării.

(2) Dacă evaluarea indică faptul că s-ar putea repeta lucrări neconforme sau dacă există îndoieli privind conformarea laboratorului cu propriile sale politici și proceduri, activitatea respectivă trebuie suspendată până la închiderea neconformităților constatate.

2.10. Documente de certificare

(1) Rezultatul fiecărei testări/serii de testări efectuate de către laborator trebuie raportate exact, clar și obiectiv, în conformitate cu instrucțiunile din metodele de testare, prin intermediul documentelor de certificare.

(2) Documentele de certificare se emit de personalul de certificare autorizat al laboratorului, în numele organizației, numai când acesta s-a convins că metoda de testare a fost corect aplicată și rezultatele obținute sunt în conformitate cu datele de proiectare.

(3) Fiecare document de certificare trebuie să cuprindă cel puțin următoarele:

- a)** datele de identificare ale laboratorului autorizat;
- b)** identificarea în mod clar a rezultatelor obținute de subcontractanți, în cazul în care au fost subcontractate activități de testare sau etape ale acestora;
- c)** identificarea unică a documentului de certificare;
- d)** datele de identificare ale clientului;
- e)** descrierea și identificarea produsului supus testării;
- f)** identificarea datelor de proiectare referitoare la testare;
- g)** o declarație de conformitate din care să rezulte că testarea a fost efectuată în conformitate cu datele de proiectare și cu cerințele clientului;
- h)** datele de identificare, semnătura, marcajul de identificare ale personalului de certificare;
- i)** referirea la documentele tehnice asociate (raport de încercare/de inspecție/de examinare și buletine de analiză), în cazul în care documentul de certificare nu conține rezultatele testărilor.

2.11. Înregistrări și evidențe

(1) Laboratorul trebuie să stabilească și să mențină proceduri documentate pentru identificarea, colectarea, indexarea, îndosarierea, arhivarea, accesul, păstrarea și eliminarea înregistrărilor activităților de testare și ale sistemului de asigurare a calității. Înregistrările activităților de testare trebuie să cuprindă suficiente informații pentru a permite asigurarea trasabilității activităților efectuate, repetarea acestora și să includă date privind identitatea personalului implicat în efectuarea testărilor și certificarea acestora.

(2) Toate înregistrările trebuie să fie lizibile, arhivate și păstrate astfel încât să fie regăsite prompt, în amenajări care asigură un mediu adecvat pentru

prevenirea deteriorării sau pierderii lor. Duratele de păstrare a înregistrărilor trebuie stabilite și înregistrate conform normelor legale, în condiții de securitate și de confidențialitate pentru client, dar nu vor fi mai mici de 2 ani de la data efectuării testării. Atunci când s-a convenit prin contract, înregistrările calității trebuie să fie disponibile pe o perioadă stabilită, pentru evaluarea de către client sau de către reprezentantul clientului. Înregistrările pot fi pe orice suport, cum ar fi pe hârtie sau suport informatic.

(3) Evidențele trebuie astfel făcute încât să se asigure o corelare sigură a comenzilor, clienților, datelor de proiectare, a activităților de testare și a documentelor rezultate.

(4) Laboratorul trebuie să furnizeze fiecărui agent aeronautic civil beneficiar (client) cel puțin documentele specificate la [paragraful 2.10](#).

2.12. Procedurile de control ale activităților de testare și ale sistemului de asigurarea calității

(1) Laboratorul trebuie să stabilească proceduri acceptabile AACR pentru a asigura practici corespunzătoare pentru activitățile de testare și conformarea cu cerințele relevante din prezenta reglementare.

(2) Laboratorul trebuie să stabilească un sistem adecvat al calității care să monitorizeze activitățile de testare și conformarea cu procedurile proprii, precum și adecvarea acestora. Laboratorul trebuie să specifice perioadele de auditare a activităților sale în scopul verificării conformării acestora cu cerințele specifice aplicabile. Aceste audituri trebuie efectuate de personal pregătit și calificat, independent de activitatea de testare auditată. Monitorizarea conformării trebuie să includă un sistem de "feedback" către persoana sau grupul de persoane specificate la [paragraful 2.4](#) pct. (2) și, în ultimă instanță, către managerul responsabil, pentru a asigura, dacă este necesar, acțiuni corective, precum și să notifice imediat, în scris, orice client a cărui activitate poate fi afectată. Sistemul calității trebuie să fie acceptat de AACR.

(3) În plus față de auditurile periodice, laboratorul trebuie să se asigure de calitatea rezultatelor transmise clienților prin intermediul unor verificări/controale suplimentare. În mod normal, acestea pot include, dar nu se limitează la:

a) planul intern al calității, care să utilizeze, când este posibil, tehnici statistice de control;

b) efectuarea testelor de capacitate sau a comparațiilor interlaboratoare;

c) utilizarea unor materiale de referință autorizate sau a unor controale de calitate interne pe baza unor materiale de referință asociate;

d) reefectuarea testărilor utilizând aceeași metodă sau alta comparabilă (care să conducă la aceleași rezultate);

e) retestarea produselor, epruvetelor/probelor-test și materialelor;

f) corelarea rezultatelor pentru diferite caracteristici.

(4) Sistemul calității trebuie să includă proceduri acceptabile AACR pentru evaluarea, selectarea și monitorizarea furnizorilor și subcontractanților pentru a asigura trasabilitatea produsului sau a activităților de testare și a documenta în acest fel conformitatea produsului cu datele de proiectare.

(5) Laboratorul trebuie să păstreze, în condițiile prevederilor [paragrafului 2.11](#) pct. (2), o evidență a tuturor furnizorilor și subcontractanților, care vor fi organizații acceptabile AACR, cu care are relații contractuale asupra unor produse, activități sau servicii care fac obiectul autorizării deținute și să pună la dispoziția AACR această evidență, când este solicitată.

(6) Sistemul calității trebuie analizat sistematic și periodic de managementul laboratorului pentru a asigura eficacitatea continuă, aplicarea corespunzătoare a reglementărilor și inițierea oricăror acțiuni corective necesare.

2.13. Memoriul de prezentare

(1) Laboratorul trebuie să întocmească și să mențină la zi propriul memoriu de prezentare, care să conțină cel puțin următoarele informații:

a) o declarație semnată de managerul responsabil, confirmând că memoriul de prezentare al laboratorului, precum și manualele conexe definesc conformarea cu RACR-LTS și că această conformare va fi continuă;

b) funcția(iile) și numele persoanei(lor) acceptabile AACR în conformitate cu prevederile [paragrafului 2.4](#) pct. (2);

c) atribuțiile și responsabilitățile persoanei(lor) specificate în subparagraful b), inclusiv problemele pe care aceasta (aceștia) le poate (pot) trata direct cu AACR, în numele laboratorului;

d) structura organizatorică a laboratorului din care să rezulte ierarhia funcțiilor persoanelor specificate la [paragraful 2.4](#) pct. (1) și (2);

e) o listă a personalului de inspecție/certificare;

f) o descriere generală a resurselor umane;

g) o descriere generală a facilităților amplasate la fiecare adresă specificată în certificatul de autorizare al laboratorului;

h) o listă a echipamentelor de testare specifice activității laboratorului;

i) o specificare a domeniului de activitate a laboratorului relevant pentru domeniul de autorizare;

j) procedura de notificare a modificărilor din cadrul laboratorului, conform prevederilor [paragrafului 2.15](#);

k) procedura de amendare a memoriului de prezentare al laboratorului;

NOTĂ:

Literele a)-k) inclusiv constituie partea de "management" a memoriului de prezentare al laboratorului.

l) procedurile specifice activității laboratorului autorizat pentru testări specializate pentru aeronautica civilă și de asigurare a calității;

m) formulare utilizate.

(2) Memoriul de prezentare al laboratorului și amendamentele ulterioare trebuie aprobate de AACR, în afara cazului în care AACR a agreat ca, unele tipuri de amendamente, bine definite, să poată fi încorporate fără aprobarea prealabilă a AACR.

2.14. Competențe acordate potrivit certificatului de autorizare

Laboratorul de testări specializate pentru aeronautica civilă autorizat are dreptul să efectueze următoarele activități, în conformitate cu memoriul de prezentare aprobat:

a) efectuarea testărilor specificate în domeniul de autorizare deținut, la amplasamentele identificate în certificatul de autorizare sau în memoriul de prezentare al laboratorului;

b) nominalizarea personalului de inspecție/certificare acceptabil AACR;

c) emiterea documentelor de certificare conform prevederilor [paragrafului 2.10](#).

2.15. Modificări în cadrul laboratoarelor de testări specializate

(1) Laboratorul de testări specializate pentru aeronautica civilă autorizat trebuie să comunice AACR orice propunere de a efectua oricare din următoarele modificări înainte ca aceste modificări să aibă loc, pentru a permite AACR să stabilească continuitatea conformării cu RACR-LTS și să amendeze, dacă este cazul, certificatul de autorizare:

a) numele laboratorului;

b) sediul laboratorului;

c) amplasamentele laboratorului;

d) managerul responsabil;

e) oricare dintre persoanele cu funcții de răspundere specificate la [paragraful 2.4](#) pct. (1) și (2);

f) facilitățile, echipamentele, sculele, materialele, procedurile, domeniul de activitate și personalul de inspecție/certificare care ar putea afecta activitatea laboratorului.

(2) AACR stabilește condițiile în care laboratorul autorizat pentru efectuarea de testări pentru aeronautica civilă își poate continua activitatea în timpul unor astfel de modificări.

(3) În situația în care AACR constată că laboratorul de testări specializate pentru aeronautica civilă autorizat nu își poate continua activitatea în condițiile prevederilor [paragrafului 2.16](#) în timp ce au loc modificările prevăzute la pct. (1) sau că nu a informat AACR cu privire la aceste modificări, AACR poate decide suspendarea autorizării laboratorului.

2.16. Menținerea valabilității autorizării

Dacă certificatul de autorizare nu a făcut obiectul renunțării voluntare al restricționării, suspendării sau revocării în condițiile prevederilor [paragrafului 1.1](#) pct. (2) sau nu a expirat prin depășirea datei de valabilitate specificată în certificatul de autorizare, menținerea valabilității autorizării este condiționată de:

a) menținerea conformării permanente a laboratorului de testări specializate autorizat cu cerințele RACR-LTS;

b) permiterea accesului reprezentanților AACR la amplasamentul(ele) laboratorului de testări specializate autorizat pentru a determina conformarea continuă cu cerințele RACR-LTS;

c) achitarea obligațiilor financiare care revin laboratorului de testări specializate potrivit prevederilor legale, pentru serviciile prestate de AACR; neplata nu invalidează automat autorizarea, dar îndreptățește AACR să suspende autorizarea, până la achitarea obligațiilor financiare.

2.17. Responsabilități

Laboratorul de testări specializate autorizat trebuie:

- a) să mențină organizarea, facilitățile, activitățile de testare și sistemul de asigurare a calității conform prevederilor prezentei reglementări și la standardul declarat, aprobat prin certificatul de autorizare acordat de AACR;
- b) să asigure că se poate demonstra în mod documentat, pentru fiecare activitate de testare efectuată sub incidența autorizării RACR-LTS deținute, conformarea cu prezenta reglementare și cu datele de proiectare aplicabile;
- c) să comunice AACR orice schimbare semnificativă în organizarea, facilitățile sau activitățile de testare, care ar putea afecta autorizarea, înainte de efectuarea acesteia;
- d) să păstreze înregistrările rezultate în urma derulării activităților de testare în conformitate cu legislația aplicabilă în vigoare și cu procedurile proprii.